

Dokumentin sisältö

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3

Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2024

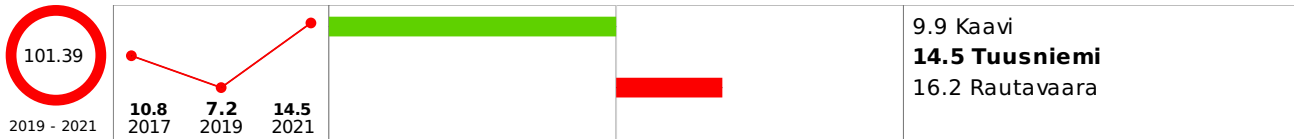
- 4 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden arviointia ja johtopäätöksiä

OSA III

- 5 Suunnitelman laatijat
- 6 Suunnitelman hyväksyminen

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

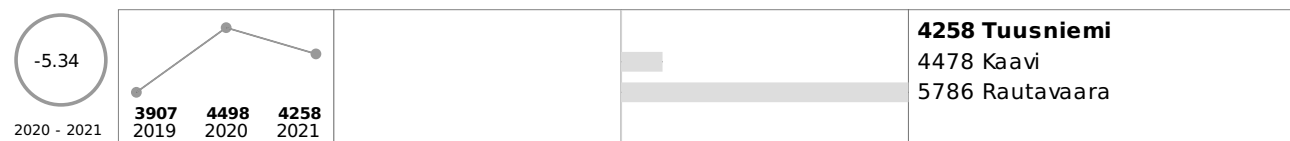
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

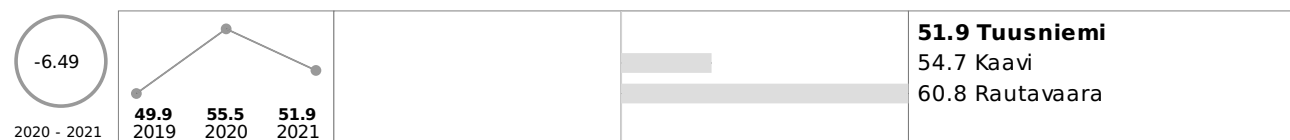
TALOUS JA ELINVOIMA

Tulot

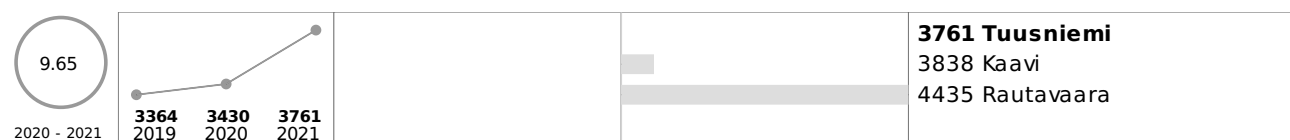
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

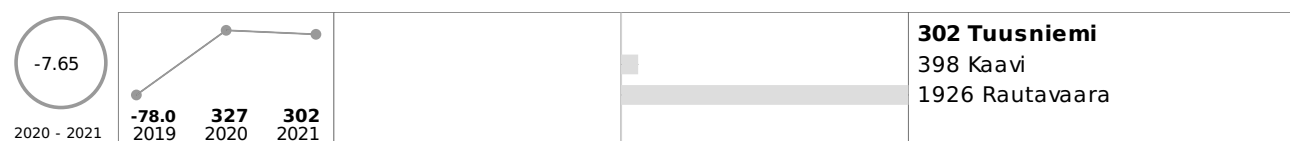
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

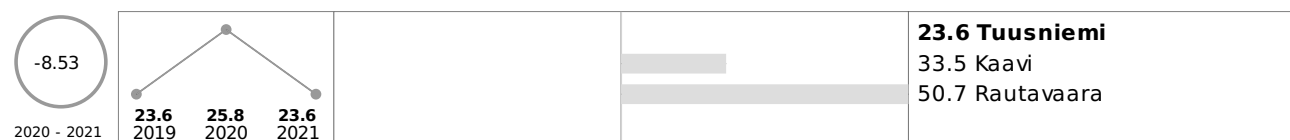
Verotulot, euroa / asukas

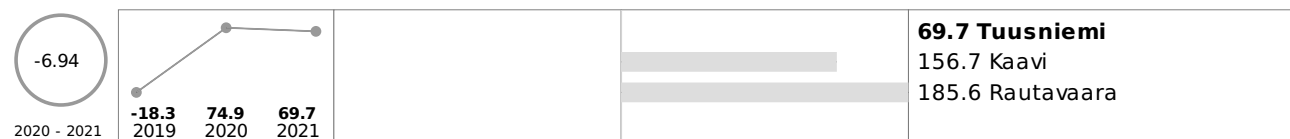
Vuosikate, euroa / asukas

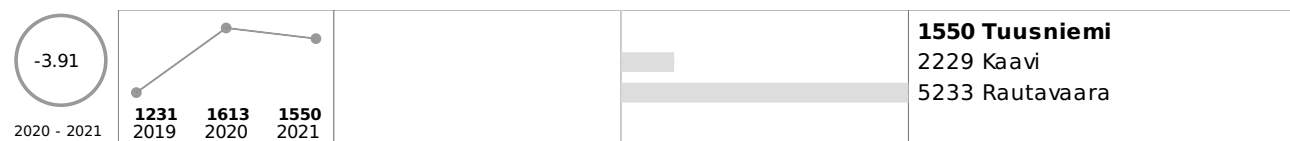
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Vuosikate, % poistoista

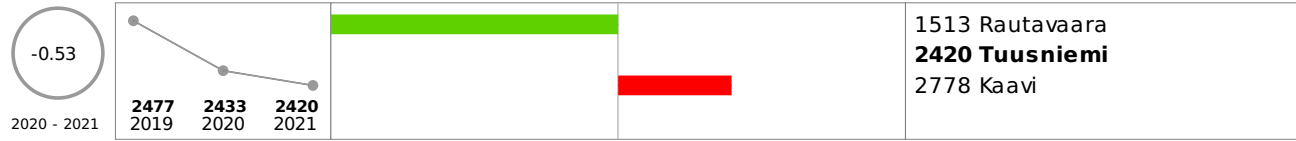

Lainakanta, euroa / asukas

Väestö

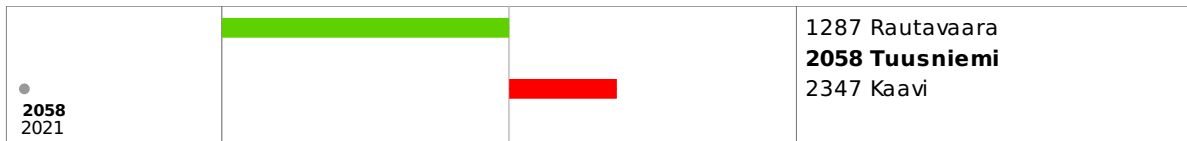
Väestö 31.12.

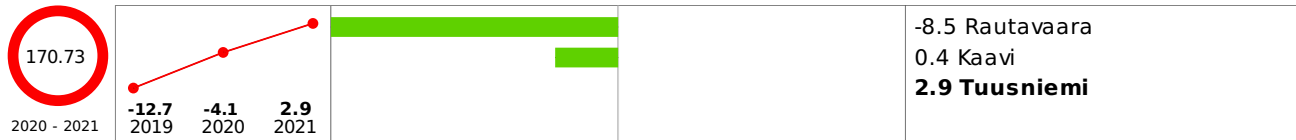
Huoltosuhte, demografinen

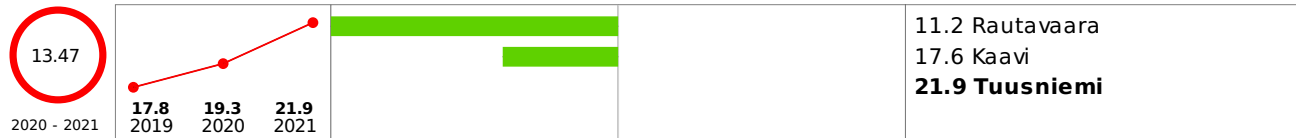
Väestöennuste 2030

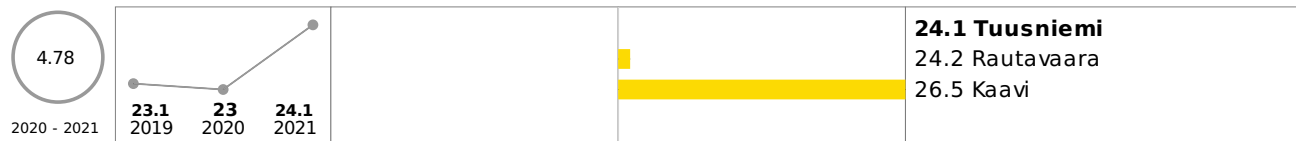
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

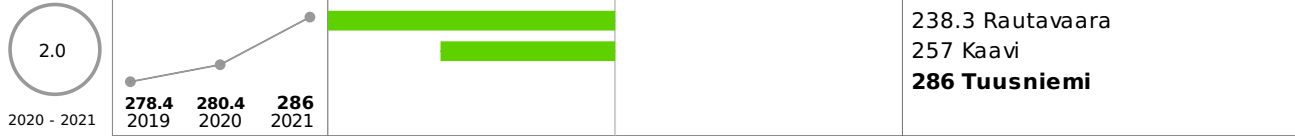
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

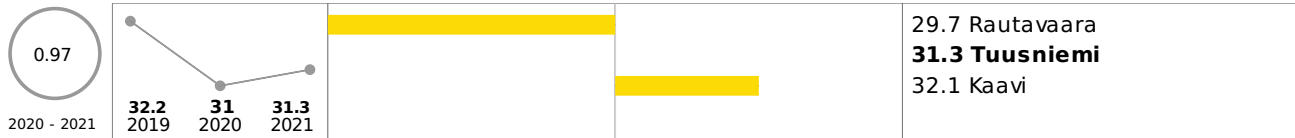

Koulutustasomittain

Elinvoima

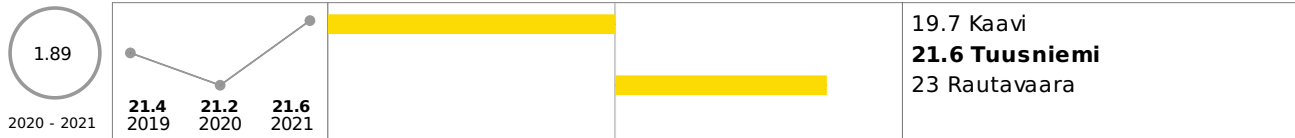
Työlliset, % väestöstä

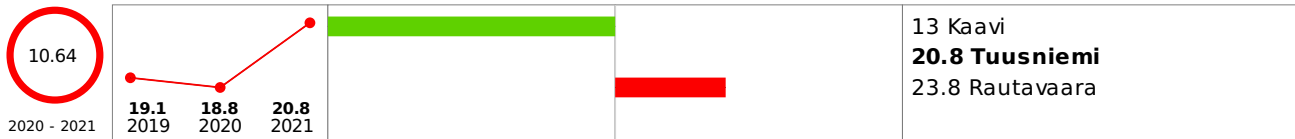
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

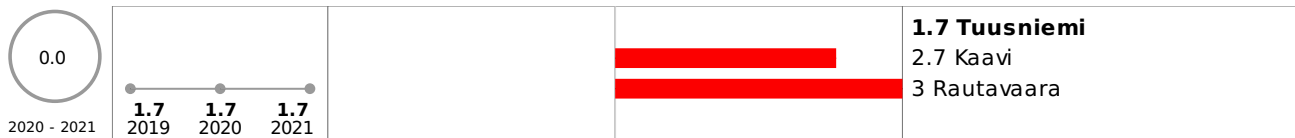
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

TALOUS

Kunnan tilinpäätös oli noin 130.000 euroa alijäämäinen. Vuosikate oli edellisvuoden tapaan positiivinen, ollen noin 730.000 euroa. Vuosikate ei kattanut poistoja eikä lainanlyhennyksiä kokonaan. Lainakanta jatkoi edellisvuoden tapaan vähenemistään, koska uutta lainaa ei tarvinnut nostaa. Lainakanta asukasta kohden laski samasta syystä. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli vieläkin valtakunnan keskiarvoa alempi.

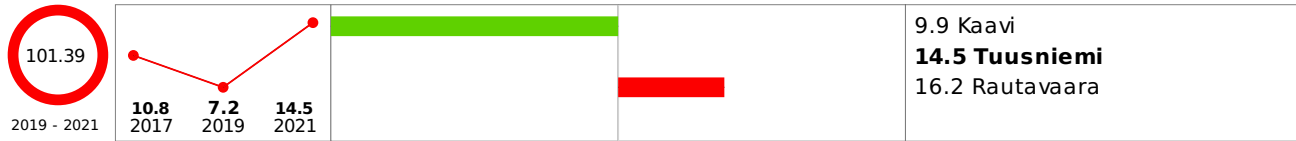
ELINVOIMA

Työttömyyden kehitys oli vuonna 2022 lievästi positiivinen. Työttömyyttä kuvaavat indiaattorit laskivat vuoteen 2021 nähden. Työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, nuorisotyöttömyys ja rakennetyöttömyys hieman alenivat. Kunnan väestökehitykseen kytkeytyvät elinvoimamittarit osoittavat pääsääntöisesti lievästi edellisvuoteen nähden lievästi kääntymistä parempaan suuntaan. Kunnan asukasluku jatkoi jo pitkään ollutta laskusuuntaa. Väestön ikärakenne on useita vuosia ollut ikääntyvä ja tämä kehitys jatkui myös vuonna 2022. Kaikkein iäkkäimmissä ikäluokissa kuitenkin kasvu on osoittanut selviä tasaantumisen merkkejä. Työllisten määrä kunnassa laski, joten tällä seikalla oli negatiivinen vaikutus huoltosuhteen kehittymiseen edellisvuosiin verrattuna. Kunnan elinvoiman heikkenemisen katkaiseminen ja kääntäminen kasvavalle uralle on koko kunnan tulevaisuuden kannalta keskeinen asia. Tähän asiaan tulee kiinnittää kunnan toiminnan suunnittelussa ja toiminnassa erityistä huomiota.

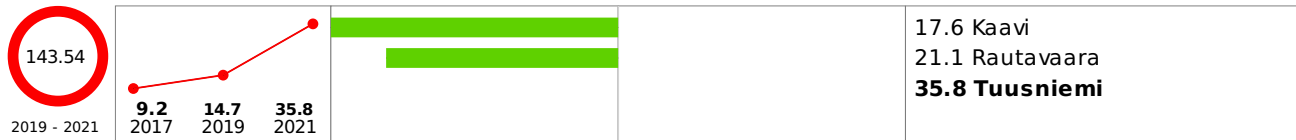
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

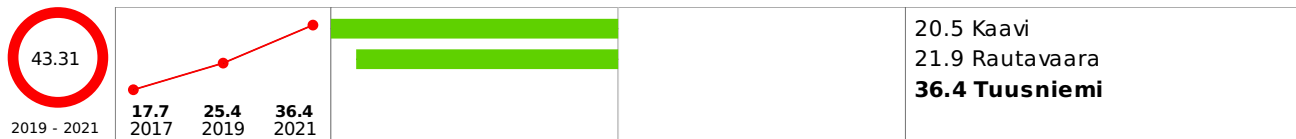
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

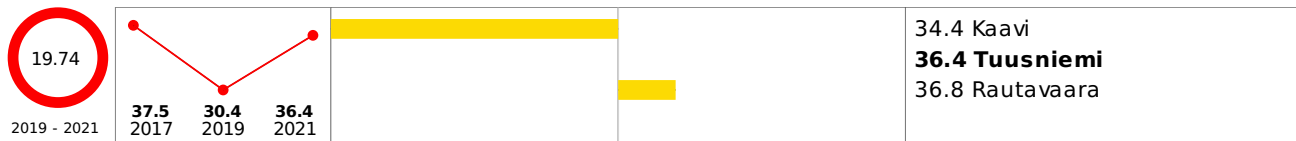
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

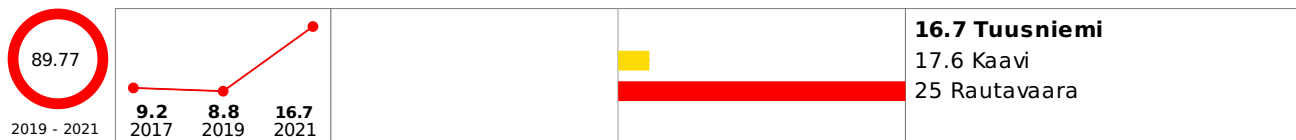
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

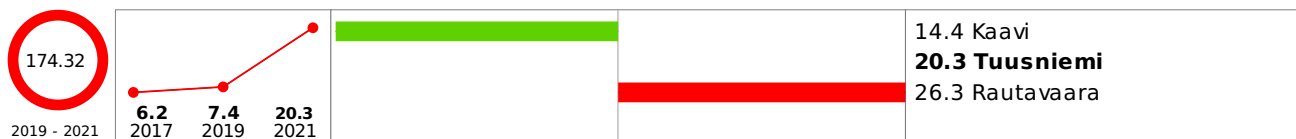
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

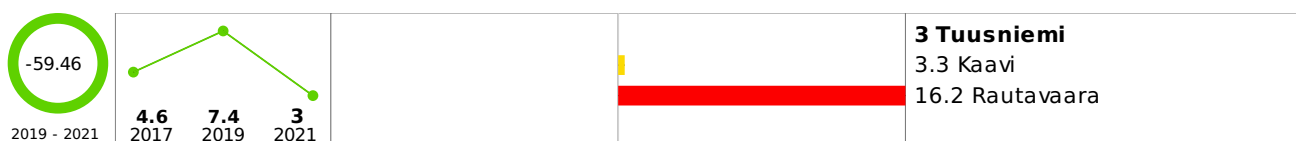
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

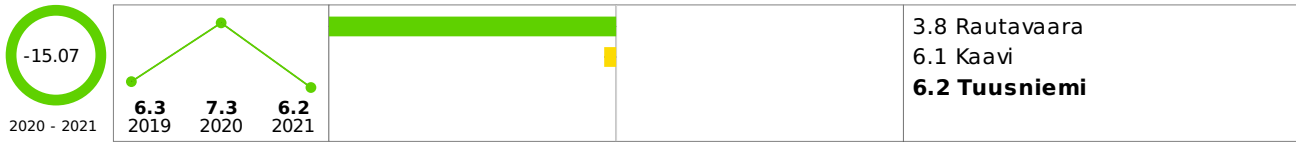
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

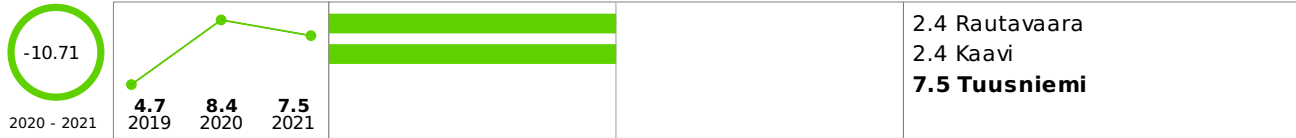

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

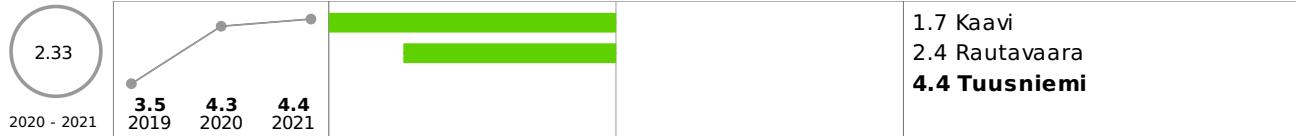

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

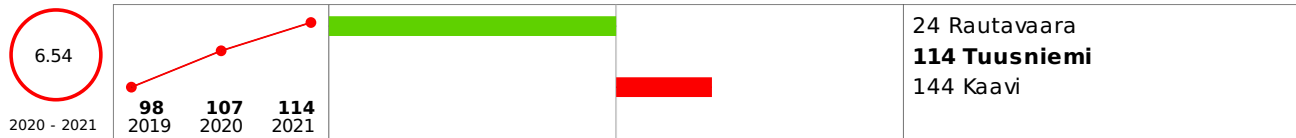
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

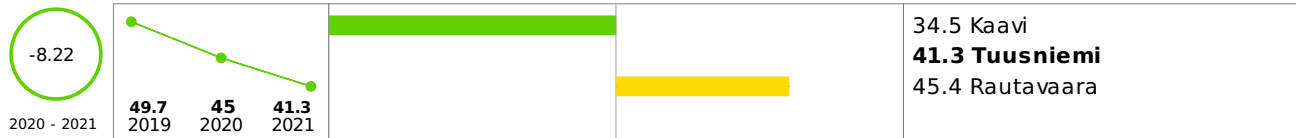
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

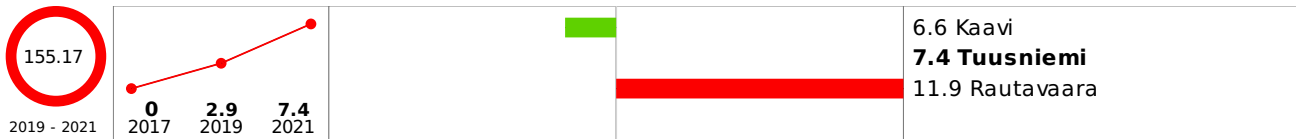
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

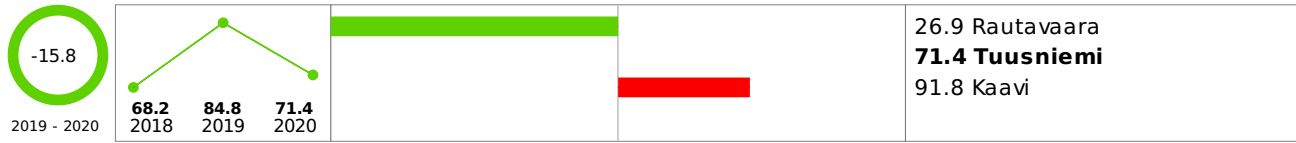

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

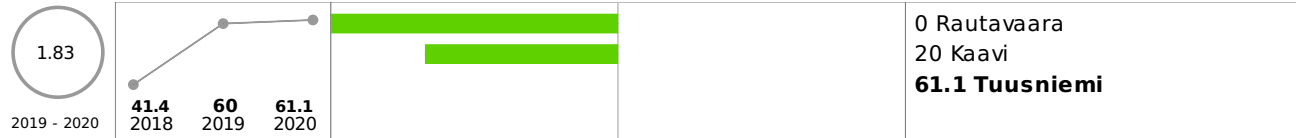

Päivähoito

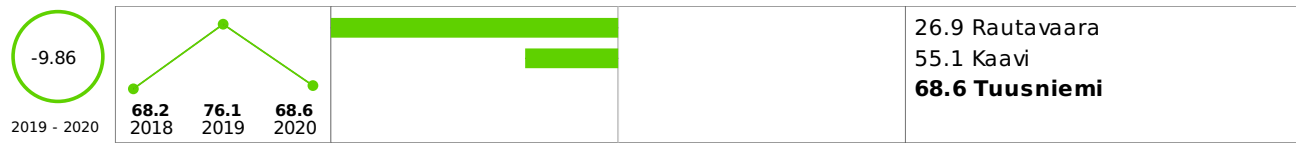
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoitossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

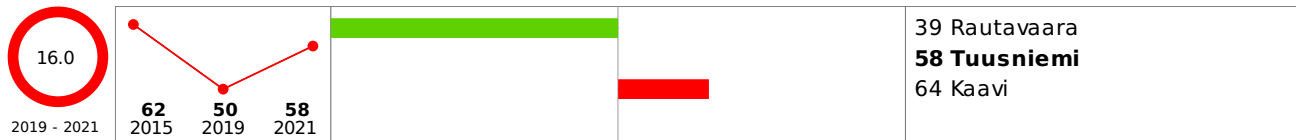

Leikkitoiminnan piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut

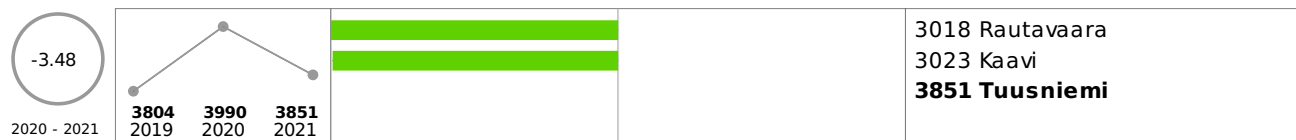
Koulu

Terveydenedistämisenaktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

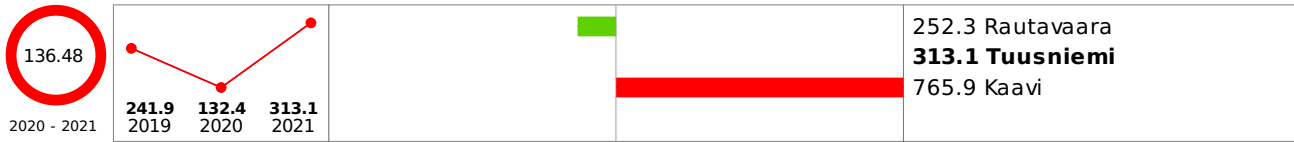
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

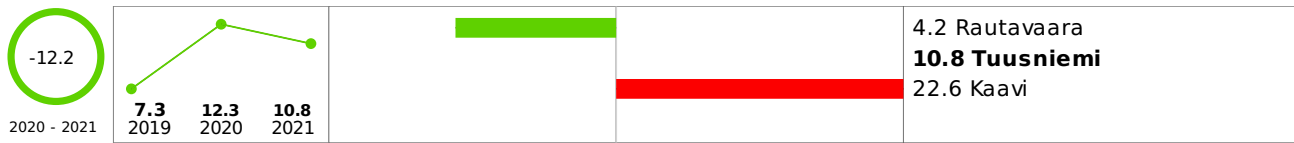
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

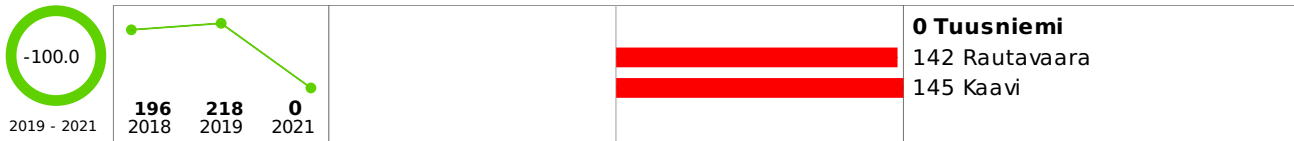

Lastensuojelun avoimuusohjelmien tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Koronapandemia hankaloitti edelleen ennaltaehkäisevän työn toteuttamista. Tilannetta vaikeutti terveydenhoitajien rekrytoinnin haasteet.

Sekä neuvola että kouluterveydenhuollon käyntien määrä on vähentynyt. Kouluterveysveyskyselyä ei vuoden 2022 aikana toteutunut vaan se on vuorossa jälleen vuoden 2023 aikana.

Lapsiperhepalvelujen sosiaalityöntekijä vaihtui. Työntekijän vaihdos vaikutti sosiaalityön kehittämisen pitkäjännitteiseen toimintaan, mm. lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekeminen siirtyi. Lastensuojelun tarve kunnassa on edelleen suuri ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on pysynyt korkealla.

NUORET JA NUORET AIKUISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

0 Tuusniemi
2.4 Kaavi
3.8 Rautavaara

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

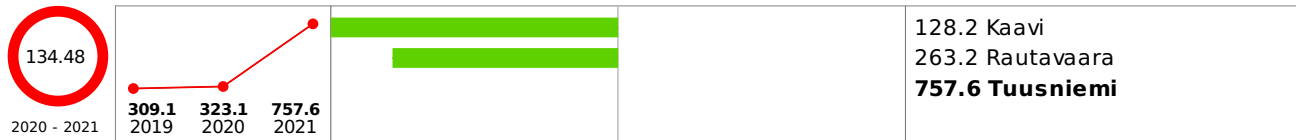
Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

-10.13
2019 - 2020

12.8 Kaavi
14.2 Tuusniemi
22.1 Rautavaara

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

134.48
2020 - 2021

128.2 Kaavi
263.2 Rautavaara
757.6 Tuusniemi

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

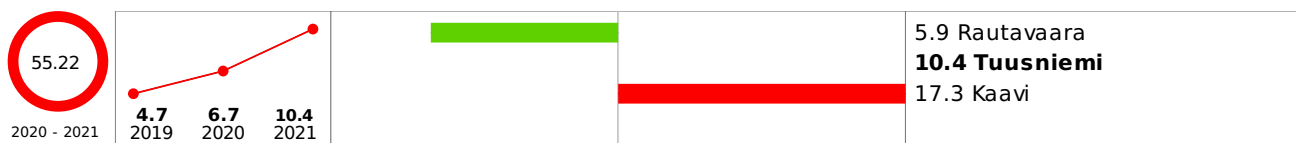

114.96
2020 - 2021

0 Rautavaara
250 Tuusniemi
535.7 Kaavi

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

55.22
2020 - 2021

5.9 Rautavaara
10.4 Tuusniemi
17.3 Kaavi

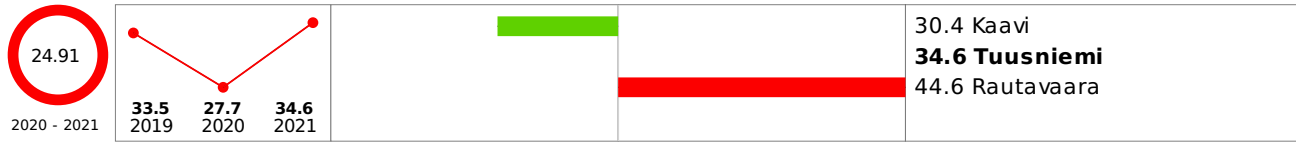
NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Pääosin nuoret ovat hyvinvoivia ja osaavat ylläpitää kaverisuhteitaan. Laaja-alaisiin terveystarkastuksiin (8 lk) osallistuminen on ollut edelleen haasteellista. Hankaliakin mielenterveysongelmia esiintyy ylä-asteen ja lukion nuorilla.

TYÖIKÄISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

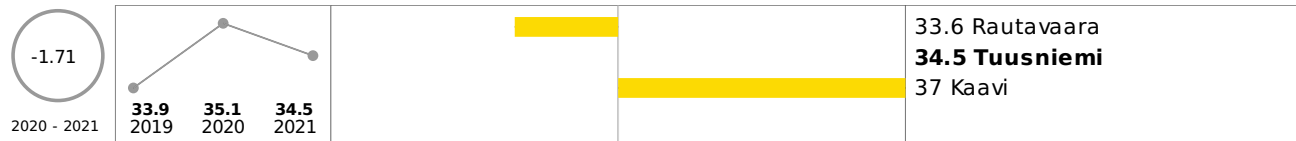
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

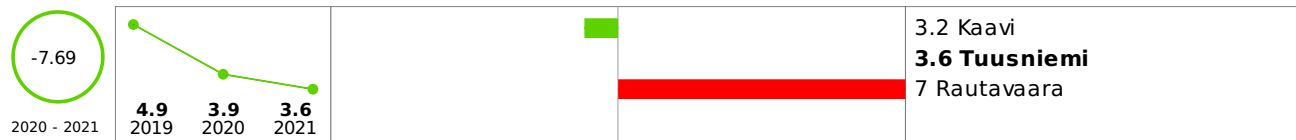
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

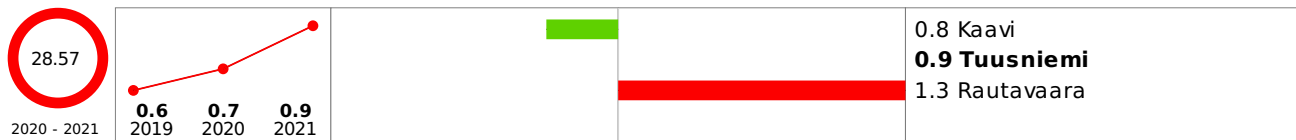
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Verenkierroelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

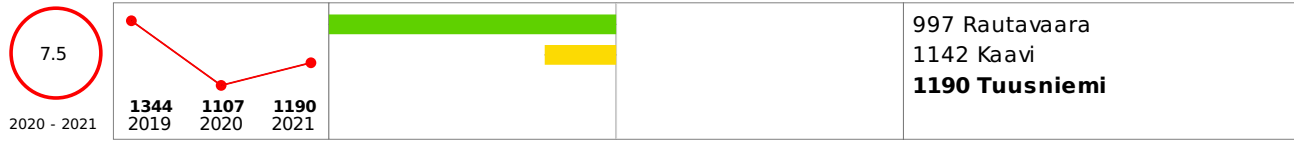

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

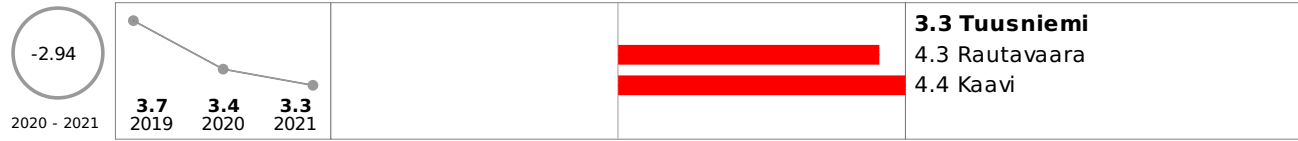
Työikäisten osalta sosiaalitoimen tavoitteena on ollut pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työllistymisen esteiden poistaminen. Kunnassa on korkea pitkäaikaistyöttömien määrä ja korkea kunnan maksaman työmarkkinatuen määrä. Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä hoiti työllistymistä edistävien palvelujen ja kuntouttavan työtoiminnan koordinoinnin yhdessä TE-toimiston kanssa. ViaDialta ostettiin sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa. Sosiaalisen kuntoutuksen tarve on lisääntynyt. Huumeiden käyttäjille palveluja on ostettu päihdepalvelusäätiöltä. Korvaushoitoa toteutettiin terveyskeskuksessa. Mieliteko-ohjelman kanssa tehdään yhteistyötä mielenterveyden edistämiseksi ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Terveydenhuollon yhtenä painopistealueena on ollut diabeteksen hoidon tehostaminen. Erityistä huomiota on kiinnitetty taudin omahoidon ohjaamiseen ja hyvän hoitotasapainon saavuttamiseen. Myös pre- eli esidiabetesvastaanottoja toteutettiin. Työttömien terveystarkastukset lisääntyivät. Sähköistä ajanvarausta terveydenhuollon palveluissa käytettiin enemmän.

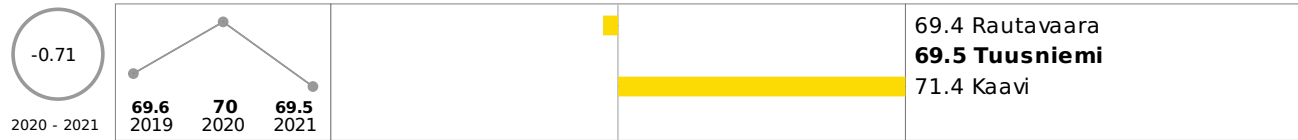
IKÄIHMISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

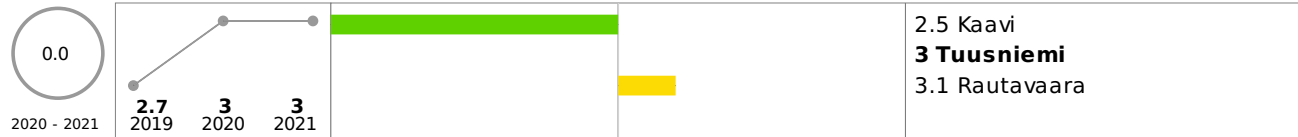

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

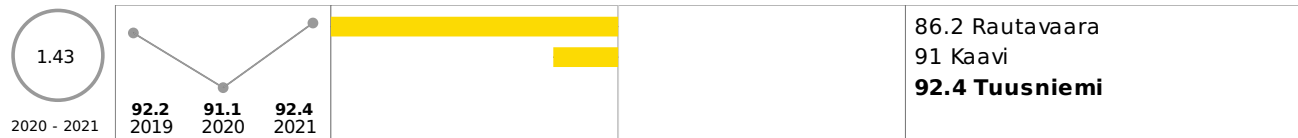
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

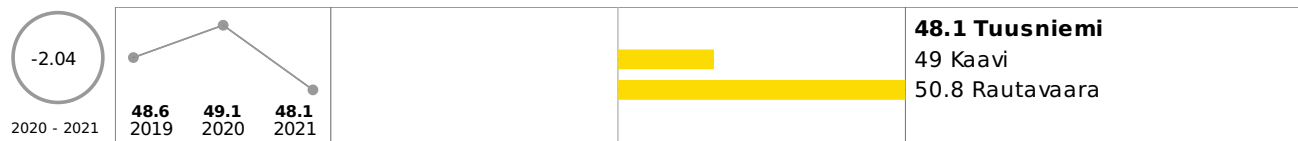

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

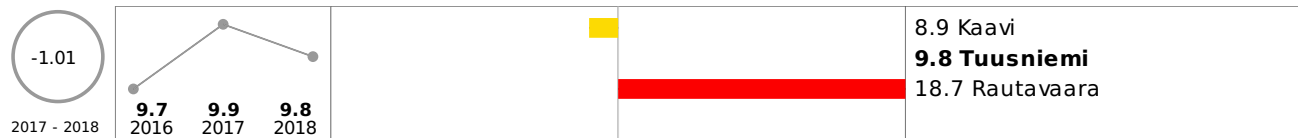

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

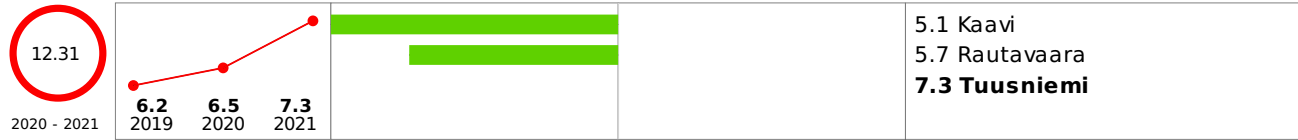

Sosiaali- ja terveydenhuolto

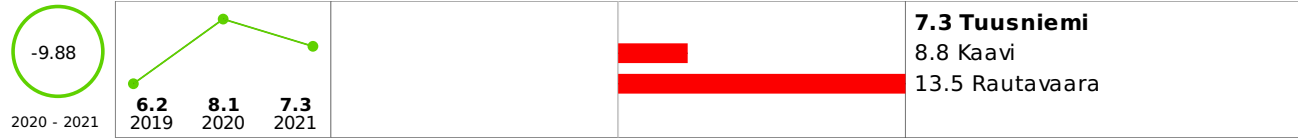
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

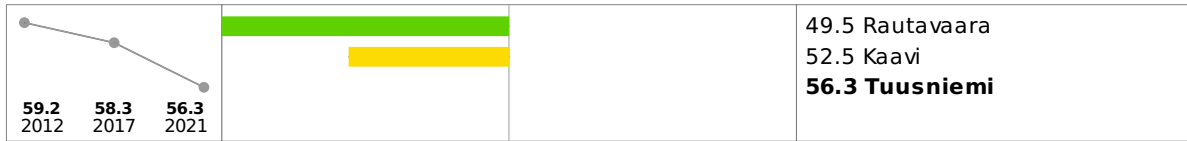
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

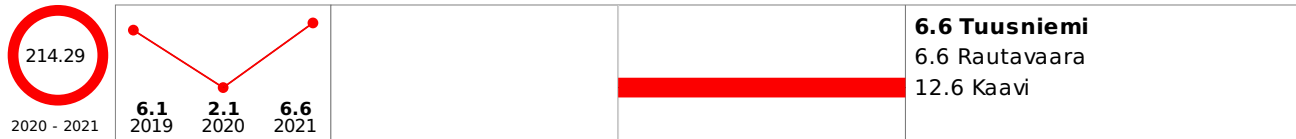

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

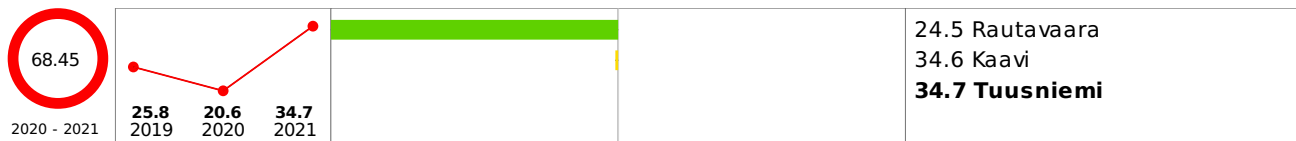

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

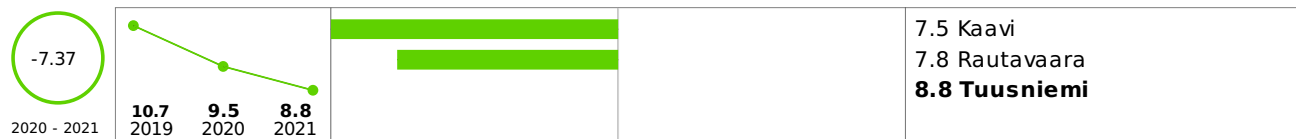
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet erät liikenne rikokset / 1 000 asukasta

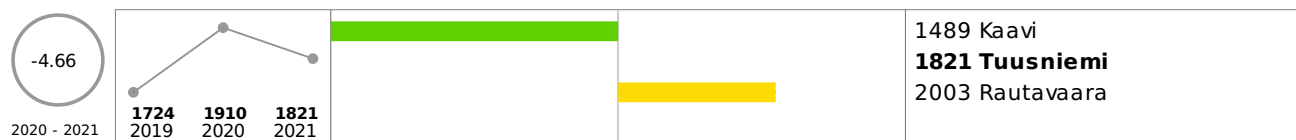

Ahtaasti asuvat asuntokunnat, % kaikista asuntokunnista

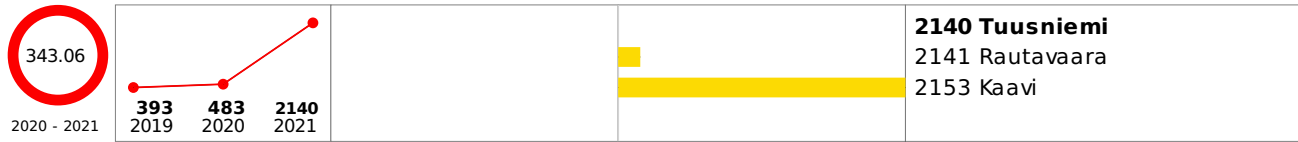

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

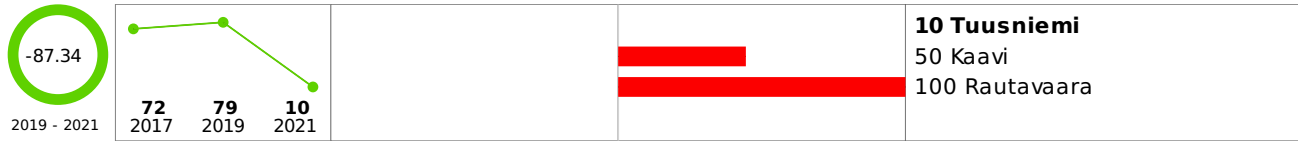
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

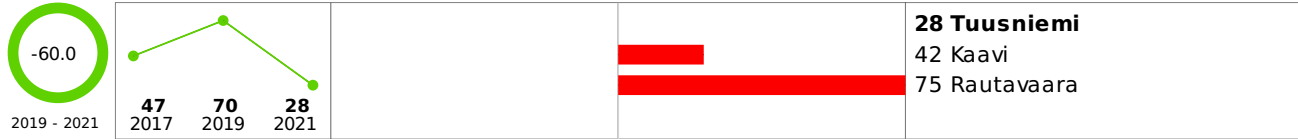
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

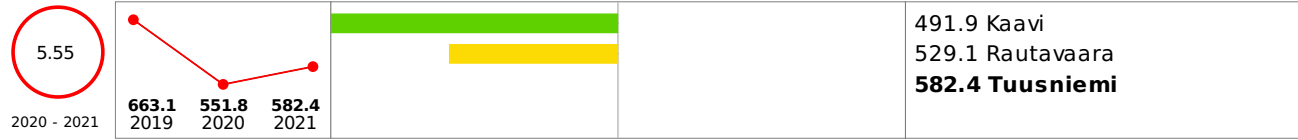
Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa, pistemäärä

Terveydenedistämisaikivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

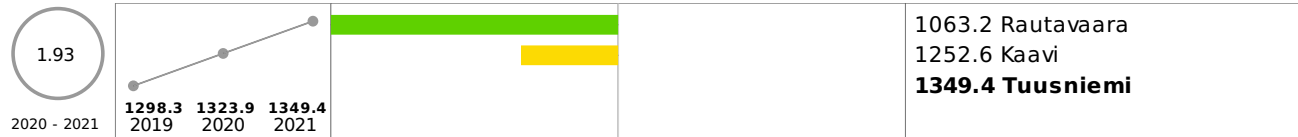
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä

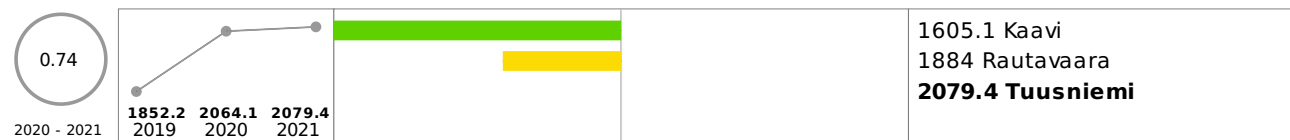
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

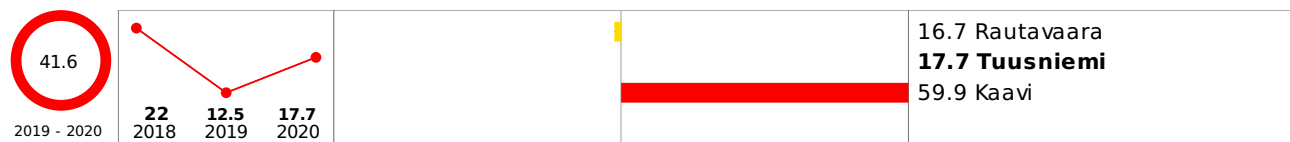
Perusterveydenhuollon (mukaanlukien hammashuolto) nettokustannukset, euroa / asukas

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset, euroa / asukas

Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteuttamista vaikeutti myös viime vuonna koronapandemia ja sen aiheuttamat rajoitukset. Ryhmätoiminta ja ennaltaehkäisevä työ oli edelleen vähäisempää kuin ennen koronaa. Terveyskeskuslääkärien huono saatavuus aiheutti ongelmia palvelujen tuottamisessa. Hoiva- ja hoitotyössä valtakunnallisestikin näkyvä koulutetun henkilökunnan huono saatavuus vaikutti vahvasti myös Tuusniemellä.

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointikertomukset vuosilta 2019, 2020 ja 2021, joihin on kirjattu kunnan hyvinvointityön painopisteitä ja vuosittaisten tavoitteiden toteutumista tarkemmin.

Syntyvyyden pieneneminen on jatkunut. Uusien asukkaiden saaminen ja kunnan pitäminen houkuttelevana asuinkuntana on haaste. Uusien asukkaiden saaminen kuntaan on ollut strategiassa tavoitteena, mutta se ei ole toteutunut. Joskin näköpiirissä on uutta innostusta maallemuuttoa kohtaan, jota lisääntyvät etätyömahdollisuudet edesauttavat. Yksittäisenä haasteena on lukiokoulutuksen säilymisen turvaaminen, koska sillä on suuri merkitys kunnan imagolle, nuorten kouluttautumiseen ja samalla hyvinvointiin.

Kunnan taloustilanne on heikentynyt jonkin verran. Lähitulevaisuudessa ei kuitenkaan ole tiedossa merkittäviä investointitarpeita ja kunnan peruspalvelut toimivat edelleen varsin hyvin. Koko kuntasektorilla haasteena on ammattitaitoisen henkilöstön saaminen tuottamaan palveluita.

Tekninen osasto on ylläpitänyt olemassa olevaa infrastruktuuria määrärahojen puitteissa ja valtuuston hyväksymien talousarvioiden mukaisesti. Kaavoitustyötä on tehty ja luotu sillä hyvät asumisen -, vapaa-ajan - ja yritystoiminnan mahdollisuudet. Kaavoitustyössä on huomioitu kulttuuri-, ympäristö- ja luontoarvot hyvin. Investointeja on tehty mm. palvelukeskuksen sisäpihalle ja koulurakennukseen. Kiinteistöihin on tehty vuosittain korjauksia määrärahojen puitteissa. Katujen ylläpito on hoidettu osin kunnan omana työnä. Teknisen toimen palvelujen digitalisointia on jatkettu, karttapalvelu aukeni vuonna 2022.

Vanhustyön tavoitteena on, että ikäihmiset voisivat asua mahdollisimman pitkään kotonaan turvallisesti. Kunnan eri toimialojen tulee huomioida tämä palvelujen järjestämisessä. Terveystieteiden tavoitteena on ollut, että laadukkaita terveyspalveluita tuotetaan taloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Sotealan kouluttautumista on vahvistettu päämäärätietoisesti ja ammatillisen täydennyskoulutuksen määrää on lisätty. Tukena käytetty oppisopimuskouluttautumista perinteisten koulutusten lisänä, myös ammattitutkinnon suorittamisessa. Yhteistyössä on järjestetty paikkakunnalla koulutuksia hoitajille ja tämä toiminta on ollut kattavaa ja tehokasta. Muistipoliklinikka on toiminut asiakaslähtöisesti. Geriatriin palveluja ostettiin yksityiseltä yksi päivä kuukaudessa. Järjestöt ja yhdistykset ovat merkittäviä toimijoita eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä ja palvelujen tuottajana. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä niiden kanssa.

Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2024

Sote-palvelut siirtyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueille 1.1.2023. Vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnalla. Hyvinvointityötä koordinoivan hyvinvointiryhmän kokoonpanossa tulee huomioida Sote-vaikutukset, ja huolehtia peruskuntaan tarvittavat resurssit työn suorittamiseen.

Tuusniemen kunnalla on erinomainen tonttikanta, ja asunto-, teollisuus- ja vapaa-ajan tonttitarjonta on hyvällä mallilla. Kaavoitustyön pääpaino on luoda elinkeinopoliittisia ratkaisuja tukevia kaavoja ja olla aktiivisesti mukana maakuntakaavoituksen ohjauksessa.

Suurimpina investointeina lähitulevaisuudessa on vesihuoltoverkoston infrastuktuuri (vedenkäsittelylaitos) ja vuokra-asuntoyhtiöiden perusparannustoimenpiteet.

4 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden arviointia ja johtopäätöksiä

LAPSET JA LAPSIPERHEET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2022	ARVIOINTIMITTARI
Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Tehdään koululle oma hyvinvoinninedistämisen suunnitelma 2. Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien aktiivinen toiminta 3. Etsivän nuorisotyön tehostaminen 4. Varhainen puuttuminen, puheeksiotto, tukitoimiin ohjaaminen, moniammattillinen yhteistyö 5. Erilaiset kyselyt vanhemmille ja lapsille 6. Koko perheen yhteiset tapahtumat 7. Kesätöiden tarjoaminen 8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen	1. Kouluterveyskyselyä ei vuonna 22 toteutettu. (Tehdään joka toinen vuosi) 2. Nuorisovaltuuston aloitteiden määrä kasvanut edellisvuodesta 3. Etsivän nuorisotyön työpanos pysynyt ennallaan 4. Lapsen kasvun ja kehityksen edistyminen on käyty läpi varhaiskasvatuksessa 5. Kysely vanhemmuuden tukeen liittyen lapsille ja nuorille 6. Tapahtumia järjestettiin edeltävää vuotta enemmän, koronaa ei rajoittanut enää toimintaa 7. Kaikki kesätyönhakijat on työllistetty, hakijamäärät pienentyivät. 8. Ei ole laadittu	1. Hyvinvointikyselyn tekeminen vuosittain, kouluterveyskysely toteutuu jokatoinen vuosi, tulosten parantuminen aiemmista (-) 2. Toteutuma, aloitteiden määrä (+) 3. Asiakaskontaktit, koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuorten määrän väheneminen, (=) 4. Lapsen kasvun ja kehityksen edistyminen käydään läpi vuosittain varhaiskasvatuksessa. (+) 5. Saatu asiakaspalaute (=) 6. Tapahtumien määrä ja osallistujat väh. ennallaan, positiivinen palauteet (+) 7. Työtä hakevat nuoret työllistetään (+) 8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan (-)

Turvallisuuden edistäminen	1. Tehdään omat turvallisuussuunnitelmat varhaiskasvatukseen, koululle, vapaa-aikapalveluihin 2. Toimiva yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa 3. Liikenneturvallisuussuunnitelmissa huomioidaan lapset ja nuoret 4. Varmistetaan, että fyysiset sisä- ja ulkoleikkikilat ovat turvalliset 5. Kiusaamiseen puututaan välittömästi 6. Läheltä-piti -lomake käytössä varhaiskasvatuksessa. Tilanteiden läpikäyminen	1. Koululla on turvallisuussuunnitelma, joka päivitettiin vuonna 2022 2. Yhteistyö toiminut kohtuullisesti. 3. Koululaisille jaettiin heijastimia ja muuta liikenneturvallisuuteen liittyvää materiaalia. Yhtenäiskoulun monialainen oppimiskokonaisuus oli liikenneturvallisuus. 4. Koulukeskuksen lähiliikuntapaikkaa täydennettiin. Siellä tehtiin vuonna 2022 Tukesin tarkastus ja sen perusteella korjauksia turvallisuuteen. 5. Kiusaamiskysely tehty, kiusaamistapauksia selvitelty intensiivisesti 6. Ei ole käytössä	1. Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. (+) Tavoitteena nolla vahinkoa. 2. Toteutunut yhteistyö (=) 3. Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutuneet toimenpiteet (+) 4. Onnettomuuksia nolla (+) 5. Kyselyiden tulokset, ilmapiiri (=) 6. Tavoitteena, että läheltä piti tilanteita olisi mahdollisimman vähän. (-)
Toimintakyvyn edistäminen	1. Monipuolinen kerhotoiminta 2. Liikkuva koulu- toiminta 3. Varhaiskasvatuksessa liikunta toiminnan painopisteenä (noudatetaan lasten liikunnan suosituksia) 4. Ohjataan lapsia päivittäin terveellisiin elämäntapoihin (ravinto, lepo ja liikunta) 5. Hyödynnetään toiminnassa aktiivisesti kunnassa olemassa olevia liikuntapaikkoja 6. Kouluterveydenhuollon ennaltaehkäisyn tehostaminen 7. Kouluterveyskyselyyn osallistutaan	1. Koulu, 4H, seurakunta ja muut paikalliset ja lähiseutujen toimijat tarjoajina, hankerahoitusta saatu, Saatiin rahoitusta liikkumiseen koulupäivien yhteydessä (harrastamisen Suomen malli) 2. Liikkuva koulu -hankkeet ovat päättyneet. Move-mittauksiin on osallistuttu. Move-mittauksen tulokset paranivat. 3. Ei uusia toimenpiteitä 4. Vakiintunut toimintatapa 5. On hyödynnetty, lähiliikuntapaikkoja kehitetty 6. Pop up -hammashoitola koululla on toiminut hyvin. Kouluterveydenhuolto ei. Kouluterveystarkastukset jäljessä reilusti. 7. Kouluterveyskyselyä ei vuonna 2022.	1. Kerhojen osallistujamäärien seuranta (muutos) ja muu palaute (=) 2. Move- mittaus, kouluterveyskysely, tulosten vertailu aiempiin (+-) 3. käytössä eri-ikäisten lasten kehityksen osaluokat lomake, jossa esim. motoristen taitojen kehittymistä seurataan (-) 4. ja 5. Toteutuneen toiminnan seuranta, (=) 6. Vastaanottokäynnit, tilastointi (-) 7. Tulokset käsitellään ja hyödynnetään (=)

TYÖIKÄISET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2022	ARVIOINTIMITTARI

Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Äänestysaktiivisuuteen kannustaminen 2. Kansalaisopiston ja kirjaston toiminnan jatkuvuus 3. Kaikkien kuntalaisten yhteiset tapahtumat, myös talvitapahtuma 4. Lisätään kuntalaisten osallisuuden kokemusta ja kulluksi tulemisen tunnetta 5. Erilaiset kyselyt kuntalaisille koskien toiminnan sisältöä ja tyytyväisyyttä 6. Työttömien monipuoliset työllistämistoimet 7. Työttömien terveydenhuollon prosessien kehittäminen	1. Kannustaminen äänestämään aluevaaleissa. 2. Omatoimikirjaston käyttönotolla ja opastuksella on laajennettu kirjastopalvelujen käyttöä. 3. Tapahtumia järjestetty, myös uudenlaisia, kuten Tuusratioita. Uutena tapahtumana liikuntaraati. Ei talvitapahtumaa. 4. Ospa-hanke ja siihen liittyvä palvelutarvekysely, Mieliteko-ohjelma Tuusratio 5. Ospa-hankkeen kysely, käyttäjäkysely (esim. kuntosali). Tekninen toimi toteutti asiakastytyväisyyskyselyn. 6. Ei uusia toimenpiteitä. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi edelleen, kokonaistyöttömyys väheni. 7. Tilatut työttömien terveystarkastukset toteutuivat ja useat niistä johtivat jatkotoimenpiteisiin terveydenhuollossa.	1. Äänestysprosentin nousu ed. vaaleista, Ensimmäiset aluevaalit. (=) 2. Laadukkaan toiminnan jatkumisen turvaaminen (+) 3. Perinteisiä tapahtumia järjestetään, mutta myös uusia kehitetään (+-) 4. Kuntalaisten kokemukset osallisuudesta lisääntyvät arvoasteikolle 8,0 (=) 5. Kyselyjen vastauksia otetaan huomioon. Kuntalaisten tyytyväisyys terveyttä ja hyvinvointia edistäviin liikunta- ja kulttuuripalveluihin kasvaa, tavoite 75 % (=) 6. Työttömien määrä (+-) 7. Työttömien terveys paranee (=)
Turvallisuuden edistäminen	1. Liikenneturvallisuustyöryhmässä huomioidaan monipuolisesti erilaiset liikkujat 2. Tietoisuuden lisääminen sosiaalipäivystyksen toiminnasta	1. Lisätty inva-pysäköintimerkit virastotalon eteen. Esteettömyyttä ei ole parannettu kirkonkylän taajamassa. 2. Ei uusia tiedotustoimenpiteitä, tietoisuus on silti lisääntynyt ja käänntynyt tekemiseksi.	1. Asiakaspalaute, onnettomuuksien väheneminen (=) 2. Tiedottaminen (+)

Toimintakyvyn edistäminen	1. Tarpeita vastaavat terveystarkastukset, esim. matalan kynnyksen terveystarkastukset, painonhallintaryhmät, työttömien terveystarkastukset 2. Hyvinvointiteemaiset tapahtumat ja infot 3. Terveystarkastuksen sähköinen ajanvaraus 4. Liikuntapaikkojen kunnossapito ja monipuolisten liikuntamahdollisuuksien järjestäminen, muun toimintakykyä edistävän ja säilyttävän harrastamisen (esim. kulttuuri) mahdollisuudet	1. Terveystarkastukset ja matalan kynnyksen neuvontapalvelut toteutuneet esim. kuntoutus, hoitajan vastaanotot 2. Puistojumppat, vanhustenviikon tapahtumat - luonto lähellä ikäihmisiä, järjestöjen tapahtumia toteutui. <i>Mieliteko</i> 3. Terveystarkastuksen sähköinen ajanvarausjärjestelmä säilynyt ennallaan 4. Liikuntapaikkojen, erityisesti luontokohteiden kävijämäärät ovat pysyneet ennallaan. Liikuntapaikkahoitajaa ei ole.	1. Tarjottavien palveluiden määrä, asiakastytyvyys (=) 2. Tapahtumien määrä, osallistujat (+-) 3. Käyttöprosentin kasvu (+) 4. Liikuntapaikkojen kävijämäärät väh. ennallaan, käytettävyys ja kunto, asiakaspalaute, liikunta- ja kulttuurikyselyt (=)

IKÄIHMISET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2022	ARVIONTIMITTARI
Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Osallisuuden ja vaikuttamisen lisääntyminen 2. Esteettömän ympäristön huomioiminen 3. Mielekkään tekemisen suunnittelu ja koordinointi, ryhmätoiminta 4. Ikäihmisten terveystarkastukset, omaishoitajien terveystarkastukset 5. Hoitajien sähköinen ajanvaraus 6. Toimiva asiointiliikenne 7. Digiosaamisen lisääminen 8. Palvelukeskuksen omaisraati 9. Kotipalvelun asiakasraati 10. Palveluohjauksen tehostaminen	1. Voimaa vanhuuteen hanke, Ospa-hanke, Vanhus- ja vammaisneuvosto aktivoitui. Koronan jälkeen tapahtumien määrä on normalisoitunut. Eläkeläisjärjestöjen toiminta on hiipunut. 2. Ei uusia toimenpiteitä 3. Osallistuminen edellisvuodesta lisääntynyt, mutta pidemmällä aikajänteellä selvästi vähentynyt 4. Ikäihmisten terveystarkastukset ovat toteutuneet osittain. 5. Sähköinen ajanvaraus on vakiintunut käytäntöön. 6. Kymppikytytien käyttö lisääntynyt (v. 2022 696 matkaa v. 2021 445 matkaa) 7. Kansalaisopiston kautta digikouluttaminen on onnistunut. 8. Ei kokoontunut kertaakaan. 9. Ei ole perustettu. 10. Tehostuminen ei toteutunut resurssipulasta johtuen.	1. Tapahtumat/tilaisuudet Osallistujien määrät vähintään nykyisellä tasolla (-) 2. Esteettömien tilojen lisääntyminen (-) 3. Virikesuunnitelman toteutuminen suunnitellusti (=) 4. toteutuneet tarkastukset, kohderyhmästä kutsutuista 60% (+-) 5. Käyttöprosentti väh. 15 (+) 6. Käyttöaste väh. 1000 kyytiä vuodessa (+-) 7. Sähköisten lomakkeiden ja sähköisten tapahtumien ja toimintamuotojen lisääntyminen (+-) 8.-9. Raatien kokoontumiskerrat ja jäsenten määrä (-) 10. Palveluohjauksen määrät (-)

Turvallisuuden edistäminen	1. Turvateknologian hyödyntäminen kotihoidossa (turvapuhelimet, ovihälyttimet, palovaroittimet) 2. Apuvälineet ja ohjaus, asunnonmuutostyöt 3. Välimuotoisen asumisen lisääminen 4. Tehostetun kotisairaanhoidon toteutuminen 5. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy 6. Huoli-ilmoitusten tekeminen	1. Turvateknologian käyttäjien määrä on lisääntynyt. 2. Apuvälineitä luovutettu monipuolisesti. Asunnonmuutostöitä ei ole tehty. 3. Ei toteutunut, soluasunnon käyttäminen vähentynyt. 4. Ei toteutunut 5. Puheeksi ottaminen osin käytössä. 6. Huoli-ilmoitusten määrä on lisääntynyt, kynnys tekemiseen on madaltunut.	1. Käyttäjien määrä (+) 2. Tarpeeseen vastattu (+-) 3. Välimuotoisen asumisen toteutuminen (-) 4. Tehostetun ksh:n toteutuminen (-) 5. Toimiva lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisymalli otettu käyttöön (+-) 6. Huoli-ilmoitusten määrä (+)
Toimintakyvyn edistäminen	1. Kuntouttava työote 2. Eri liikunta- ja harrasteryhmät 3. Henkilökohtainen ohjaus 4. Henkilöstön koulutus, mm. kotikuntoutuksen tehostaminen 5. Apuvälineet arjen tukena 6. Liikuntapaikkojen hyvä kunto 7. Muistipoliklinikan toiminta 8. Ikäneuvolatoiminta 9. Liikuntaryhmistä tiedotus 10. Digiosaamisen vahvistaminen	1. Hoito- ja hoivatyön henkilöstön ohjausta 2. Kimppakävelyt jatkuivat, kuntosalistarit, ulkoiluystävätoiminta, tuettu ulkoilutuspalvelu alkoi. Miesten ryhmän toiminta alkoi. Kansalaisopintotoiminta väheni. 3. Ohjattu kuntosaliharjoitus, kotikuntoutus 4. Voimaa vanhuuteen - hankkeen koulutus toteutui 5. Apuvälineitä enemmän ja monipuolisempia iäkkäiden tukena 6. Kuntoportaati hyvässä kunnossa, liikuntapaikkojen ylläpito pääosin hyvää, mutta osa paikoista kaipaa kunnostusta. 7. Toiminut hyvin. 8. Ei ole toteutunut. 9. Lehdet, infotaulut, some, internet. Tiedottaminen siirtynyt paljolti internetin kautta tapahtuvaksi. 10. Digiosaamisen mentorointitoimintaa käynnistetty yhteistyössä Savonetin kanssa.	1. Kouluskerrat ja henkilöstön sijoituminen tehtävissä (=) 2. Ryhmien toiminta, uudet ryhmät (+-) 3. Toteutunut toiminta (+-) 4. Kotikuntoutussuunnitelmien tekeminen ja toteutuminen, asiakasmäärät kopan piirissä (+-) 5. Käyttömäärän seuranta (+) 6. Liikuntapaikkojen kävijätilastot, asiakaspalaute (+-) 7. Asiakasmäärät (+) 8. Asiakasmäärät (+-) 9. Toimintakykymittari, ryhmien kokoontumismäärät, asiakkaiden ohjautuminen ryhmiin, seuranta (+-) 10. Osallistujien määrä (=)

Kaikkia ikäryhmiä yhteisesti koskevia asioita:

-Osallisuuden edistäminen. Toimenpiteenä on kunnan tiedotuksen (verkkosivut, fb, kylämainonta, lehti-ilmoitukset, infotv) selkeys ja ajantasaisuus, jotta kuntalaiset löytävät tarvitsemansa tiedon ja heillä on mahdollisuus monikanavaisesti antaa palautetta ja esittää kysymyksiä. Lisäksi kuntalaisia kuullaan säännöllisesti erilaisin tavoin ja heidän ideoitaan hyödynnetään asioiden valmistelussa ja toteuttamisessa.

-Omaehtoisen liikkumisen mahdollistaminen: Perusliikuntapaikat pidetään sellaisessa kunnossa, että ne houkuttevat liikkujia ja ovat turvallisia. Huomioidaan, että liikuntapaikkoja ovat myös kevyenliikenteenväylät ja erilaiset reitistöt. Talvikunnossapidossa erityisesti huomioidaan liikuntaesteisten ihmisten liikkuminen mahdollisimman haitattomasti ja pyrimme mahdollisuuksien mukaan huomioimaan potkukelkkailijoiden liikkuminen. Huomioidaan kuntalaisten toiveet.

- Sähköinen asiointi: Kuntalaisten valmiuksia toimia sähköisissä palveluissa tuetaan järjestämällä koulutusta ja ohjausta. Kirjastossa on asiakkaiden käytössä tietokone sähköistä asiointia varten. Käyttöopastusta saa tarpeen mukaan.

- Kansalaisopistolle turvataan tarvittavat taloudelliset resurssit, jotta toimintaa voidaan järjestää monissa toimipaikoissa kysynnän mukaan. Kurssimaksut pidetään kohtuullisina. Huomioidaan käyttäjätoiveet.

- Kirjastopalvelu pidetään laadukkaana taloudelliset resurssit turvaamalla.

Kuntalaisille tuotettavien palveluiden laatuun vaikuttaa osaava ja motivoitunut henkilökunta. Tulevaisuudessa järjestetään yhteiskoulutuksia siten, että saisimme paikalliset yritykset osallistumaan koulutuksiin yhdessä kunnan oman henkilöstön kanssa. Henkilöstöstön hyvinvointia vahvistetaan, mm. työnohjauksella ja varhaisella puuttumisella, ja kaikille työntekijöille järjestetään mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuntalaisten hyvinvointiin vaikutetaan pitkäaikaisella suunnitelmallisella työllä. Kunnassa toteutettavaa hyvinvointityötä on tehty kuntalaisille näkyvämmäksi ja yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan on pyritty korostamaan luomalla mahdollisuuksia monipuoliseen harrastamiseen. Eri ikäisten terveystarkastuksissa sekä liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointikyselyissä on herätelty kuntalaisia pohtimaan omaa toimintaansa ja elämänvalintojaan.

TEAvisarin tulosten ja tämän sähköisen hyvinvointikertomusohjelman indikaattoritietojen analysointi osoittaa, että oikeita asioita on tehty, mutta vielä on parannettavaa. Tulevaisuudessa kaikkien hallintokuntien tulee huomioida päätöksenteossa ja toiminnassa vaikutukset yksilön ja yhteisön hyvinvointiin. Moniammatillista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tulee kehittää.

Kouluterveyskyselyn tulokset olivat kesällä 2021 huolestuttavia monelta osin. Korona on merkittävä selittävä tekijä, mutta tulokset antavat aiheen seurata tilannetta jatkossa.

Lasten ja nuorten osalta sosiaali- terveys - ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä tulee jatkossa suunnitella yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä laatia lasten hyvinvointisuunnitelma. Työikäisten aktivoimiseen itsestään huolehtimiseen ja osallistumiseen tulee panostaa. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämistä ja edistämistä on tuettava eri keinoin ja turvattava kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Digiosaamisen vahvistaminen on huomioitava myös ikäihmisten keskuudessa. Lähipalvelujen säilyminen tulee turvata hyvinvointialueella.

Korona vaikutti jonkin verran toimintaan vuonna 2022. Luontoliikuntapaikkojen käyttö säilyi ennallaan. Vuonna 2021 alkaneiden OSPA-hankkeen ja Mieliteko-ohjelman, joissa Tuusniemi on mukana, toivotaan lisäävän kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen kokemuksia. Myös Voimaa vanhuuteen -hankkeen merkityksen voidaan odottaa heijastuvan ikäihmisten hyvinvoinnin kohentumiseen. Siirtyminen hyvinvointialueelle aiheuttaa muutoksia ja epävarmuutta palvelujen tuottamiseen ja saavutettavuuteen.

OSA III

Lasten ja lapsiperheiden osalta on sosiaalityön ja neuvolan näkökulma jäänyt heikoksi. Tulevaisuudessa yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen kesken tulee huomioida entistä tarkemmin.

Kotipalvelu, tukiperhetoiminta, koulukuraattori, kasvatusneuvola, psykologipalvelut, koululle jalkautuva psykiatrinen sairaanhoitaja ja perheen muut tukipalvelut ovat olleet tukemassa lapsien - ja lapsiperheiden selviytymistä. Eri tahojen yhteistyötä kannattaa edelleen kehittää. Huoli-ilmoitusten tekemiseen kaivataan ohjausta ja kannustamista.

Työttömien tukemiseksi on ostettu palvelua Via-Dialta. Toimintaa on kehitetty monipuolisemmaksi osallisuutta vahvistavaksi ja muuta yhteisöä tukevaksi. Esimerkiksi on tuotettu polttopuiden tekemistä, puiden kantamista ja lumitöiden tekoa ikäihmisille. Yhteistyötä Päihdepalvelusäätiön kanssa on lisätty. Huoli-ilmoitusten tekeminen on lisääntynyt, myös KELA:n kautta.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta aktivoitui. Toiminta siirtyi sosiaalitoimen vanhuspalveluista sivistystoimen alle 1.1. 2023 alkaen. Ikäihmisten kohdalle tulisi huomioida esteettömästä ympäristöstä huolehtiminen mm. apuvälineillä liikkumisen mahdollistaminen.

Kaikkia ikäryhmiä koskevat latuverkostot ovat olleet hyvässä kunnossa, samoin lähiliikuntapaikka sekä kuntosali ovat palvelleet kuntalaisia hyvin.

5 Suunnitelman laatijat

Valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on laadittu eri hallintokuntien yhteistyössä ja koostettu kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmässä 17.4.2023.

6 Suunnitelman hyväksyminen

Suunnitelma käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa x.x. 2023 ja kunnanvaltuuston kokouksessa x.x.2023. Hyväksytty osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua.